

RESSURSKOMMUNEN VERDAL

ÅRSRAPPORT 2011

Kari Gregersen Næss

Staten har visjonene, kommunene har handlingsrommet og mulighetene.

Det er i kommunene folk lever og bor, og det er i kommunen den gode praksis må utvikles.

For å nå målet om Norge universelt utformet 2025, er *Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013*, vedtatt. *Tiltak K1 Nasjonalt utviklingsprosjekt i fylkeskommuner og kommuner*, er et sentralt tiltak i kommunesatsingen. Miljøverndepartementet er tillagt ansvaret for gjennomføring av tiltak K1.

Som virkemiddel er det satset på ressurskommuner, pilotfylker og nye pilotkommuner/fylker.

Verdal kommune er, i perioden 2009-2013, en av landets 13 ressurskommuner. Status som ressurskommune ble gitt etter å ha vært pilotkommune i tiden 2005-2008.

Nord-Trøndelag er et av landets 9 pilotfylker. Pilotfylket og ressurskommune har sittet i hverandres prosjektgrupper, og har dratt stor gjensidig nytte av hverandre i det året det rapporteres for.

Universell utforming på Verdal Kommune sin hjemmeside finnes her:

<http://www.verdal.kommune.no/universell-utforming>

Organisering og forankring

Verdal kommune har status som ressurskommune for universell utforming. Ansvar for UU er lagt til Enheten for plan – bygg – oppmåling og miljø (PBOM) med enhetsleder Øivind Holand som øverste ansvarlige.

Verdal og Levanger kommune samarbeider i en samkommunemodell, Innherred – samkommune (ISK). PBOM er en av de enheter som er lagt i samkommunen, og saksbehandlerne i PBOM behandler plan – og byggesaker både for Verdal og Levanger.

For 2009 – 2011 var Plan og utviklingskomiteen i Verdal kommune styringsgruppe for Verdal som ressurskommune innen universell utforming.

Fra 2012 ønsker Rådmannen å legge styringsfunksjonen til sitt lederteam som i tillegg til rådmannen består av kommunalsjefene innen samfunn, oppvekst og helse/velferd.

Fram til mai 2011 var byggesaksbehandler Brit Alvhild Haugan prosjektleder for ressurskommunen. Da hun sluttet overtok ergoterapeut Kari Gregersen Næss funksjonen i 40 % stilling. Prosjektleder med helsebakgrunn synes som en gunstig kombinasjon for å holde trykket på universell utforming.

Den tverrfaglige arbeidsgruppen med representanter fra byggesak, helse og brukerorganisasjonene fikk et hektisk år i forbindelse med skoleutbyggingen i Verdal. Samspillsmodellen var metoden i utbyggingen, og utfordringene kom både på kort og langt varsel.

Metode

Som ressurskommune har vi hatt 3 fokus:

- Holde trykket på universell utforming i egen organisasjon.
- Være en ressurs og spre kompetanse til andre kommuner, råd og utvalg.
- Være en aktiv del av det nasjonale nettverket innen universell utforming.

Tiltak K5 Kompetanseprogram for politikere og ansatte i kommunen, ble en viktig del av kommunens metode i 2011. Brit Alvhild Haugan og Kari Gregersen Næss er utdannet instruktører, og har brukt kompetanseprogrammet direkte men også som et oppslagsverk.

Metoden elles er at vi har fulgt opp og hatt engasjement i de prosjekter som kommunen har hatt på gang. 2 store prosjekter ble avsluttet i 2011.

- Vuku barne – og ungdomsskole ble ferdigstilt og tatt i bruk våren 2011. Det var både reovering og nybygging med mange utfordringer og kostbare overraskelser underveis.
- Jernbaneparken med undergang ble ferdigstilt og innviet i juni 2011. Åpningen skjedde i forbindelse med sommerens martna på Verdal og ble behørig markert. Prosjektansvarlig Øivind Holand har gjort et enormt arbeid i dette viktige sentrumsprosjektet der uu -fanen har vært høgt flagget.
- Møtevirksomhet og innspill i forbindelse med utbyggingen av Verdalsøra barne – og ungdomsskole med flerbrukshall og basseng, har både engasjert og provosert.

4. Oppnådde resultater:

1. Være forbilde og bidra til at andre kommuner øker kunnskap og innsats for universell utforming.

Vi har gjennomført opplegg for besøk fra Lierne kommune og den svenske kommunen Østersund.

I samarbeid med Nord-Trøndelag fylke arrangert vi temadag med fokus på uteområder og befaring i Jernbaneparken. Alle 24 kommunene i Nord – Trøndelag var invitert. Informasjon om opplegget er lagt ut på den nasjonale nettsiden for universell utforming.

<http://www.universell-utforming.miljo.no/index.php?start=105>

Foto: Anne Caroline Haugan

Befaring på Baker Thomsens plass i regnvær.

2. Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming.

2.1

Miljøverndepartementet har arrangert konferanser for både pilotkommuner (2008) og pilotfylker (2010) på Stiklestad nasjonale kultursenter, og presentasjon og befarung i Verdal sentrum har vært en programpost.

Rapport om Jernbaneparken er utarbeidet og lagt ut på Verdal kommune sin hjemmeside.

Jernbaneparken med undergang, er sendt til Direktoratet for byggkvalitet sin eksempelsamling for uteområder.

Foto: Øivind Holand

Stor aktivitet i Jernbaneparken en solskinnsdag.

2.2

2 personer fra Verdal er utdannet instruktører i K5 programmet. 2 politiske utvalg, 6 nye pilotkommuner i Nord- Trøndelag, samt Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne på fylket og i Verdal har fått en light -versjon av K5 og vist hvor programmet finnes på nettet.

Lierne og Stjørdal kommuner inviterte og utfordret Verdal vedr kompetanseheving. K5 programmet ble brukt som oppslagsverk, samt gjennomgang hvordan det er bygd opp og hvor det finnes.

2.3

Det har vært fokus på tilgjengelighet i sentrumsutviklingen i Verdal siden 1995. Bevisstheten og kvaliteten på tiltakene ble forsterket fra 2005 da vi ble pilotkommune og senere ressurskommune. Medvirkning har vært mer i fokus. Det er utviklet et samarbeid mellom Verdal kommune og handel,

service og reiseliv, hvor forretningsfortrinnet med UU er belyst. UU er spilt inn til regional turistutvikling.

Firma Snøhetta har utført et mulighetsstudium for videre utvikling av Verdal sentrum. UU er en premiss i arbeidet.

3. Samarbeidet med fylkene om kompetanseheving og formidling av gode eksempler til andre.

Det er et positivt samarbeid mellom ressurskommunen Verdal og pilotfylket Nord – Trøndelag. Vi er i hverandres ressursgrupper, og bruker hverandre som støttespillere.

Koblingen pilotfylke, ressurskommune og instruktører innen K5 kan betrakte som et "Kinderegg". Fylket har fokus og myndighet i etablerte fora, men også nye, til å invitere kommunene til samlinger. Ressurskommunen har erfaringer og instruktørkompetanse.

På pilotfylkets samling for nye pilotkommuner er det holdt innlegg, likeså på fylkets samling for Rådene og på landskonferansen for Fylkeskommunale råd for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne.

De 2 kommunen Lierne og Stjørdal som Verdal har besøkt med kompetansehevende tiltak, er nye pilotkommuner som N-Trøndelag fylke har rekruttert.

4. Være pådriver og ta initiativ til å sette universell utforming på dagsordenen i ulike nettverk og samarbeidsfora.

Rådene for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne i Levanger og Verdal har årlig et fellesmøte. Universell utforming og Kompetanseprogrammet er etterspurt og presentert der.

Ressurskommunen er i god dialog med Handel, service og reiseliv i Verdal, og ble invitert til et frokostmøte, med 40 deltakere, for å presentere universell utforming.

I samarbeid med Handel, service og reiseliv i Verdal, har ressurskommunen kontakt med reiselivslinja på Verdal videregående skole. Studentene på grunnkurset har kartlagt reisekjeden som turist i Verdal med fokus på transport, overnatting og shopping. En medelev som bruker elektrisk rullestol og med en drøm om å bli resepsjonist i hotell, fikk fram en forståelse og et engasjement som var imponerende.

5. Formidle kunnskap og resultat i ulike nettbaserte og trykte media.

Et nyhetsoppslag på det nasjonale nettstedet for universell utforming.

<http://www.universell-utforming.miljo.no/index.php?start=105>

6. Initiere og delta i delprosjekter sammen med andre kommuner og nasjonale/regionale.

I oktober ble det tatt initiativ til en regional samling med Husbanken, Direktoratet for byggkvalitet, Miljøverndepartementet, Nord-Trøndelag fylke, Trondheim kommune og Møre og Romsdal fylke. Intensjonen var etablering av Nettverk – Midt Norge.

Møre og Romsdal, Nord – Trøndelag, Trondheim, Verdal og Statens vegvesen startet arbeidet med planlegging av en Regional konferanse innen drift og vedlikehold av uteområder. Konferansen vil bli arrangert høsten 2012.

Det er et faktum at de nasjonale samlingene er en viktig arena og grobunn for ideer og muligheter til samhandlingsprosjekter.

Ressurskommunens egne resultatmål.

1. Verdal kommune har vært meget aktiv vedr spredning av kompetanse til andre kommuner, råd og utvalg.

En intern opplæringsdag for plan – og byggesaksbehandlere, *med fokus på muligheter i lov og forskrift*, ble engasjerende. Representanter fra pilotfylket bidrog med sin kompetanse. Gjennomgang av en tilsynsrapport på en ny flerbrukshall ga aha opplevelse.

2. Jernbaneparken med undergang, ble åpnet 15. juni 2011. En viktig milepæl og sentral del av et universelt utformet kommunesenter. Rapport finnes på kommunens hjemmeside.
3. Verdalsøra barne- og ungdomsskole med flerbrukshall og basseng har vært engasjerende og utfordrende. Samspillmodellen har vært metoden og UU har vært eget tema med jevne mellomrom. Byggningsmassen ble ferdige 1. desember 2011. Som læringsarena og arbeidsplass ble den tatt i bruk 3. januar 2012. Gamle skolebygg skal rives, og park/uteområde opparbeides. Uteområdet er planlagt ferdigstilt august 2012.
4. Det planlegges en tilsynsrunde med UU-briller og en rapport i etterkant.
5. Ressurskommunen Verdal og pilotkommune Levanger har konkrete samarbeidsprosjekt på gang for 2012.

6. Økonomi

Basistilskuddet på 225.000 samt inntekt fra undervisningsopplegg på 6.500, utgjør inntektene for ressurskommunen. Lønn til 40 % prosjektleder og deltagelse på samlinger er de synbare utgiftene. Noen kroner er brukt til servering på tema dager samt innkjøp av temahefter om universell utforming. Kommunen holder kontor, rekvisita, telefon og andre driftsutgifter.

7. Gevinstrealisering

Som pilotkommune og ressurskommune har organisasjonen fått økt bevissthet og kompetanse. Dette har ført til holdningsendring for hva universell utforming innebærer for deltagelse og inkludering i et aktivt samfunn. Kontakten og forståelsen hos næringslivet er også positiv, og innsalg av strategien som forretningsfortrinn er på gli. Trykket og fokuset på universell utforming må fortsatt holdes opp. Det er som kjent "itjå som kjæm tå sæ sjøl."

Den nære kontakten med pilotfylket er en suksessfaktor. Fylkeskommunen har stor slagkraft og kontaktflate med kommunene, samt mange arenaer for både politiske og administrative ledere der strategien kan selges inn.

8. Endringer og tillegg

Verdal kommune har meldt interesse som vertskommune for besøk i forbindelse med UD 2012 i Oslo. Det er gjort interne avklaringer i kommunen, og det er utarbeidet en presentasjon med bilder som legges på nett av prosjektkomiteen for UD 2012 Oslo.

Jernbaneparken med undergang er sendt inn som forslag til Direktoratet for byggkvalitet sin eksempelsamling vedr uteområder.

9. Prosjekt faglig evaluering

Det er en gevinst for Verdal å være ressurskommune. Deltagelsen i det nasjonale kompetansenettverket gir tilgang til fersk og aktuell informasjon, dialogmuligheter og gode eksempel i praksis.

Det er en fordel at prosjektleder kan "bevege" seg i organisasjonen og bli utfordret på flere etablerte arenaer. Tilhørighet på Plan og byggesak 2 dager pr uke gir nærhet og klima til å "stresse" UU i saksbehandlingen. Kontakten med brukerrepresentanter er fruktbar. Etterspørselen på politiske arenaer avhenger av kontakten med komitelederne, og en prosjektleder på allerten. Sektoransvarsprinsippet er tydelig, og eks i skoleutbyggingen har kommunalsjef oppvekst ledet an. Den administrative forankringen blir endret når rådmannens ledergruppe overtar styringsfunksjonen for universell utforming i 2012.

